

Đây là một đồng phân voi vẫn còn mới.
Đó là thứ mà đàn voi thải ra trên
khắp vùng đồng cỏ của châu Phi.
Thật là tuyệt! Tổ là bọ hung và
tổ rất thích ăn phân.

Tất cả các loài động vật đều
tạo ra phân. Đây là chất thải
còn lại sau khi chúng tiêu hoá
thức ăn.

Đối với loài voi, phân là chất cặn bã
nhưng đây lại là đồ ăn cho bọ hung.
Trong đó có nhiều tinh chất, năng
lượng và dinh dưỡng cho bọ hung
lầm đấy!

Bạn có thấy tổ ở trong đồng
phân không? Tổ nhỏ xíu và có
màu xanh lá. Những chú bọ hung
khác cũng đang đến dự tiệc kìa!

Tại vùng thảo nguyên châu Phi -
hay còn được gọi là xavan này, có
trên 100 loài bọ hung sinh sống.

Bọ hung làm việc rất nhanh nhẹn.
Chúng có thể cùng nhau dọn sạch
một đồng phân voi trong vòng hai
tiếng đồng hồ.

Bọ hung thuộc loài côn
trùng. Côn trùng có lớp
xương ngoài cứng cáp (mà
ta thường gọi là “vỏ”), sáu
chân, hai sợi râu (ăng-ten).
Cơ thể bọ hung chia làm
ba phần.

Râu là cơ quan cảm nhận.
Bọ hung dùng chúng để ngửi.

Hầu hết các loài côn trùng đều
có cánh. Cánh của bọ hung
được giấu bên dưới lớp cánh
ngoài cứng cáp.

Nhìn tổ vo tròn một cục phân lại nè! Khối phân này vẫn còn rất mới và mềm - dễ cho việc tạo hình lăm đấy! Một chú bọ đực đang bay tới để giúp tổ. Tổ là con cái và cần có một người bạn đời khoẻ mạnh. Chúng tổ sẽ sớm là một gia đình thôi!

Bọ hung có một cái “miệng” với hình dáng đặc biệt, được gọi là *clypeus - mảnh gốc môi**, dùng để cắt rời khối phân ra. Chúng dùng hai chân trước để vo tròn viên phân.

* Theo Các loài bướm Vườn Quốc gia Cát Bà, Hải Phòng - Vũ Văn Liên, Vũ Quang Côn, 2021, NXB Khoa học Tự nhiên và Công nghệ, Hà Nội, tr.104 (BT)

Bọ hung có thể bay xa tới 50 km để tìm kiếm phân.

Bọ hung tìm kiếm “bạn đời” trên các đống phân. Chúng cùng nhau vo tròn phân, hoặc đôi khi con đực sẽ tặng cho con cái một viên phân.

Viên phân của chúng tổ đã hoàn thành rồi. Tổ bò lên trên đỉnh trong lúc bạn đời của tổ lăn nó đi. Anh ấy trụ hai chân trước xuống đất rồi dùng hai chân sau để đẩy viên phân.

Một con bọ có thể đẩy một viên phân đi xa hơn 200 m - đó là một quãng đường rất dài so với cơ thể chỉ vỏn vẹn 1,5 cm của chúng.

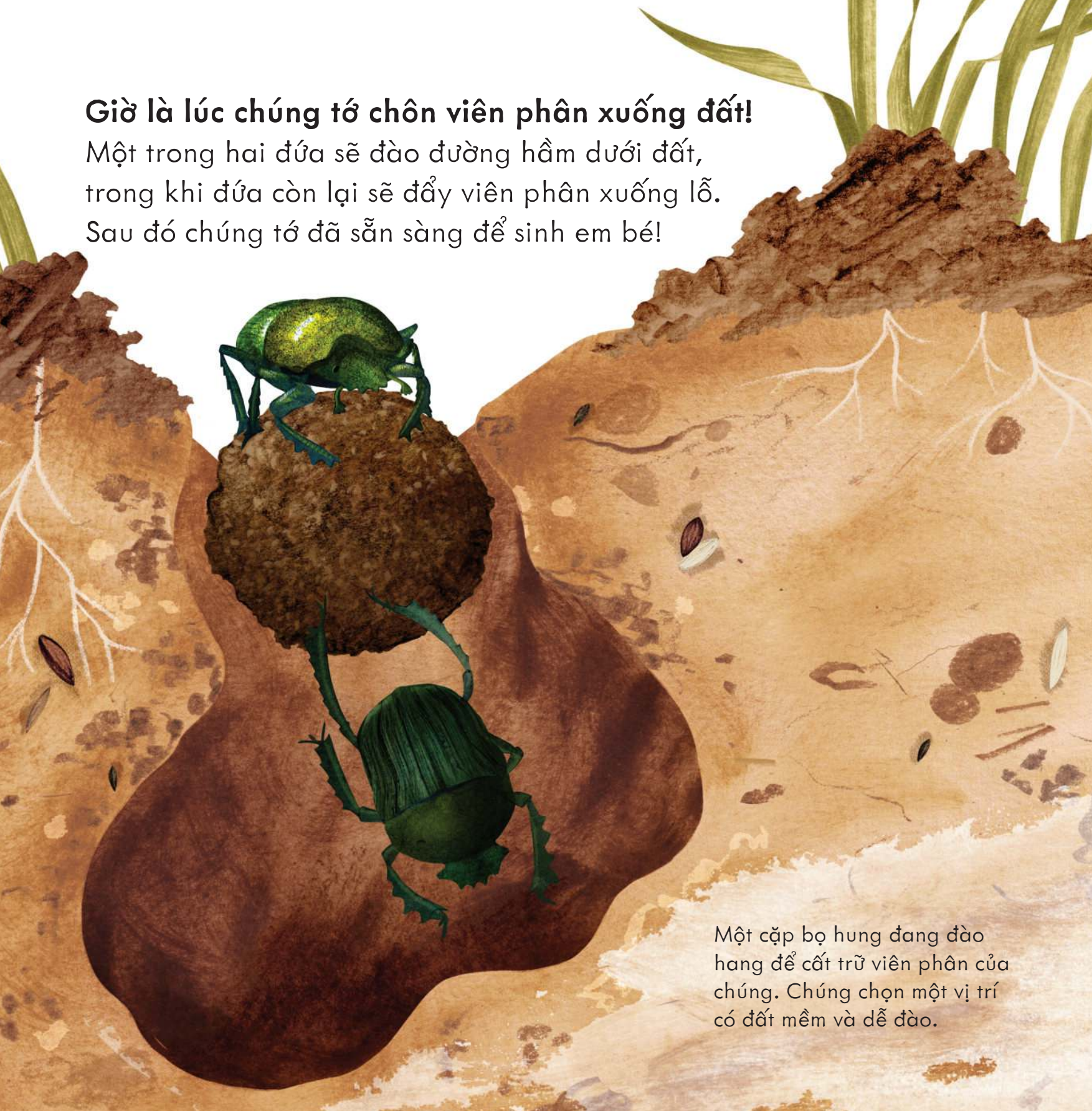
Chúng tổ đi theo một đường thẳng tắp. Hành trình này rất cần sự cần mẫn và chăm chỉ! Đối với chúng tổ, một lần đất nhỏ cũng là cả ngọn núi, còn bãi cỏ là một khu rừng rậm rạp!

Người Ai Cập cổ đại thờ một vị thần tên là Khepri, thường được vẽ dưới hình dạng một con bọ hung. Họ tin rằng ngày qua ngày, Khepri cần mẫn đẩy vầng thái dương lên trên bầu trời, giống như một con bọ hung lăn viên phân của nó vậy.

Giờ là lúc chúng tớ chôn viên phân xuống đất!

Một trong hai đũa sẽ đào đường hầm dưới đất, trong khi đũa còn lại sẽ đẩy viên phân xuống lỗ. Sau đó chúng tớ đã sẵn sàng để sinh em bé!

Một cặp bọ hung đang đào hang để cất trữ viên phân của chúng. Chúng chọn một vị trí có đất mềm và dễ đào.

Bạn đời của tớ đã rời đi, còn tớ đang cẩn thận để một quả trứng vào trong viên phân. Sau đó tớ sẽ bịt viên phân lại.

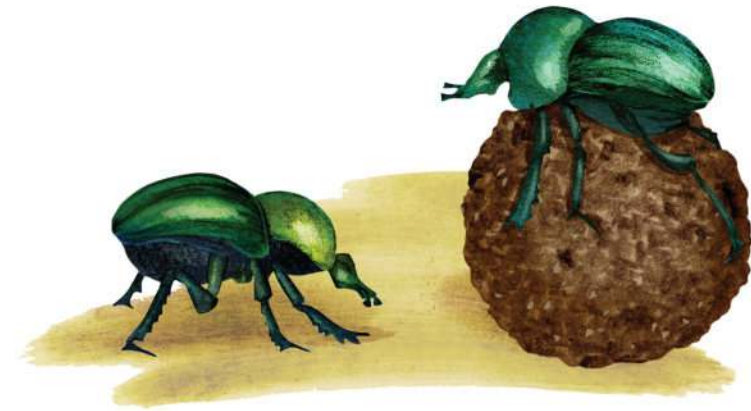

Bọ hung để trứng dưới mặt đất. Con đực sẽ thụ tinh cho trứng của con cái, và bọ hung non sẽ lớn lên trong trứng.

Mỗi quả trứng cần một viên phân riêng để bảo vệ và cung cấp thức ăn cho bọ non sau khi trứng nở.

Nhưng tớ vẫn còn phải để thêm nhiều trứng nữa, nên tớ cần thêm phân! Làm một mình thì vất vả lắm đây!

Một nàng bọ khác đang lăn một viên phân kìa.
Trông ngon lành quá, tớ phải lấy cắp nó mới được!

Bọ hung thường lấy cắp các viên phân của nhau.

Nghe thì có vẻ xấu tính, nhưng đối với bọ hung, đây là một cách sinh tồn rất hiệu quả. Việc đi gom phân rồi vo tròn thành viên rất tốn thời gian và năng lượng.

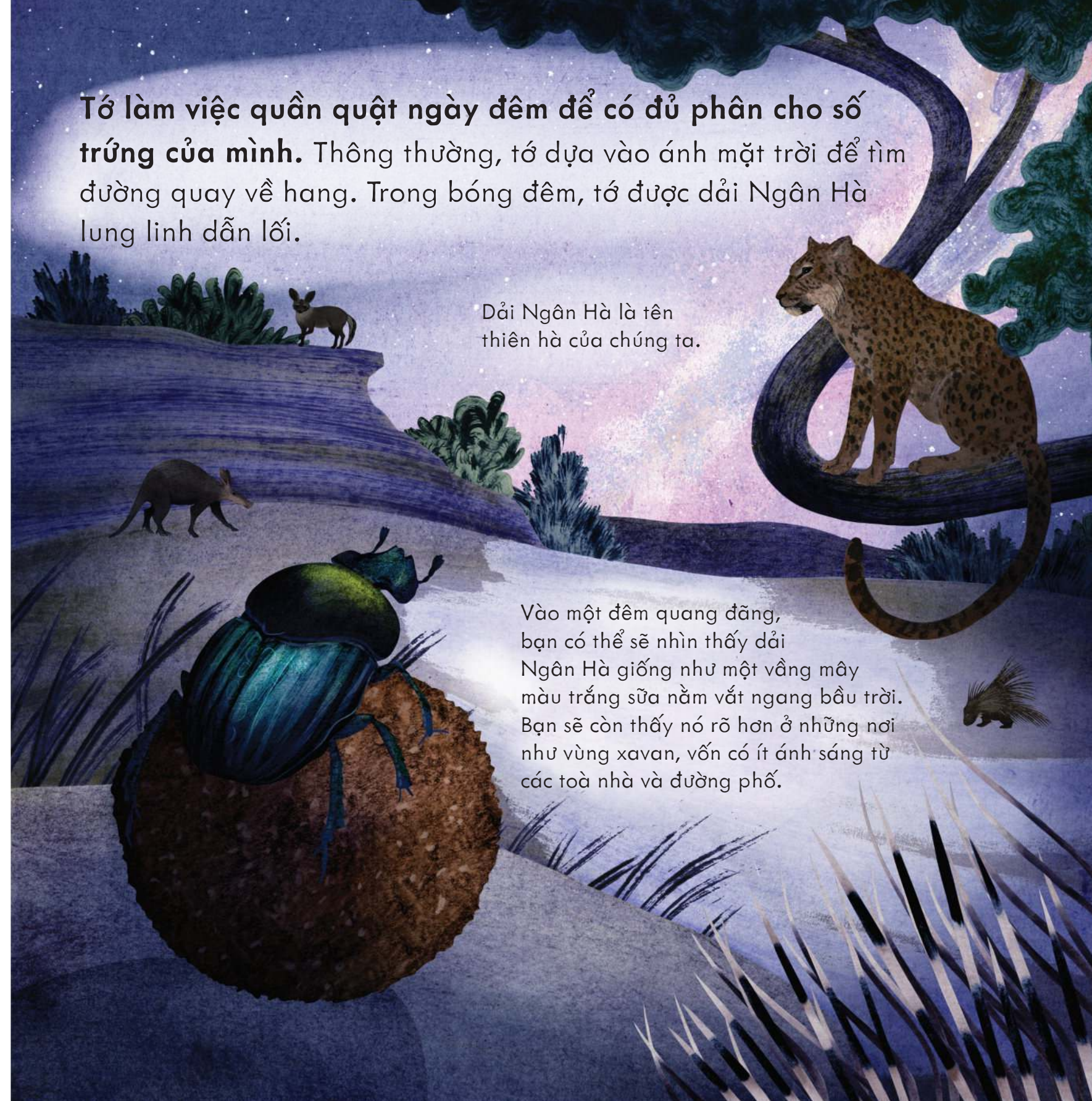

Sau một hồi giao đấu, tớ đã đánh bại được nàng ấy - viên phân giờ là của tớ!

Tớ làm việc quần quật ngày đêm để có đủ phân cho số trứng của mình. Thông thường, tớ dựa vào ánh mặt trời để tìm đường quay về hang. Trong bóng đêm, tớ được dải Ngân Hà lung linh dẫn lối.

Dải Ngân Hà là tên thiên hà của chúng ta.

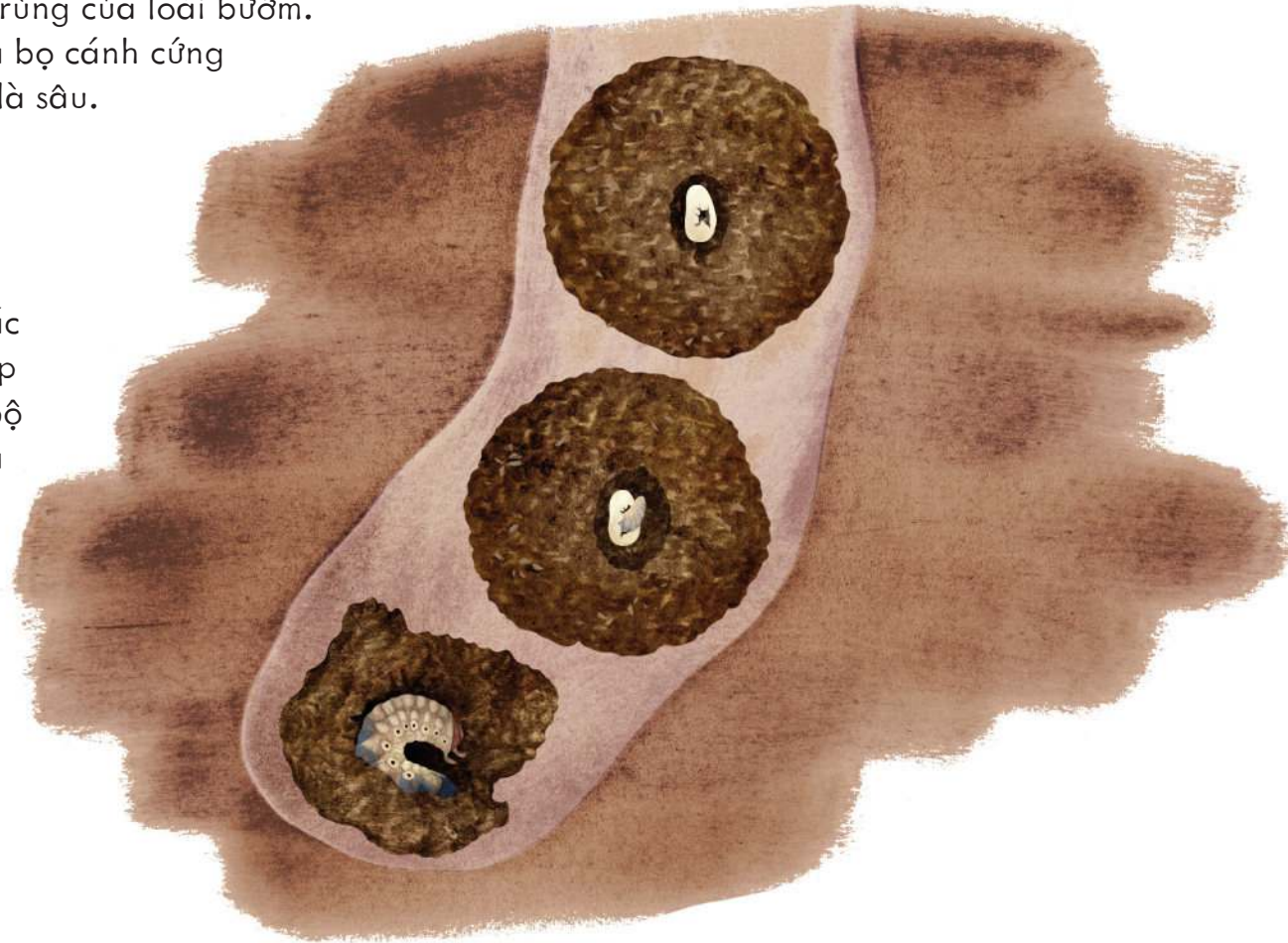
Vào một đêm quang đãng, bạn có thể sẽ nhìn thấy dải Ngân Hà giống như một vầng mây màu trắng sữa nằm vắt ngang bầu trời. Bạn sẽ còn thấy nó rõ hơn ở những nơi như vùng xavan, vốn có ít ánh sáng từ các tòa nhà và đường phố.

Hai tuần sau, các con của tổ đã nở.
Trông chúng chưa giống bộ cánh cứng đâu.
Chúng lập tức ăn viên phân của mình.

Côn trùng non được gọi là ấu trùng.
Sâu bướm là ấu trùng của loài bướm.
Còn ấu trùng của bộ cánh cứng
đôi khi được gọi là sâu.

Viên phân của các
ấu trùng cung cấp
cho chúng toàn bộ
lượng thức ăn mà
chúng cần.

Các con của tổ mau ăn chóng lớn,
và lột xác khi chúng to ra.

**Nằm an toàn dưới hang sâu, các con của tổ giờ
to hơn cả tổ rồi.**

Hi vọng chúng không bị ăn thịt mất. Con lửng mật
kia trông có vẻ đang rất đói!

Một số loài động vật, ví dụ như lửng mật hay
cây mangut, khi đánh hơi thấy hang bọ sẽ
đào các ấu trùng lên, nhưng chúng sẽ
không tìm thấy được tất cả.

